

Gimnazija i strukovna škola Bernardina Frankopana
Ogulin, Struga 3

Naziv programa : Ekonomija, trgovina i poslovna administracija
Zanimanje : Ekonomist

TRGOVAČKA ROBA-VRSTE TRGOVINE I KALKULACIJA TROŠKOVA KUPNJE

Nastavni predmet : Računovodstvo proizvodnje i trgovine
Izradila: Jasminka Turina Luketić, prof.mentor
Školska godina : 2020./2021.

ISHODI UČENJA

1. Opisati pojam *Trgovačka roba*
2. Opisati pojam *Trgovina*
3. Objasniti vrste trgovine
4. Izračunati trošak kupnje trgovačke robe

Trgovina i funkcije trgovine

- kupnja i prodaja robe i/ili pružanje usluga u trgovini
 - povezivanje sudionika:
 - proizvođača i potrošača
 - mjesta proizvodnje s mjestom potrošnje
 - vremena proizvodnje i vremena potrošnje
- osnovne funkcije**
- dopremanje i otpremanje
 - skladištenje
 - pakiranje
- dopusne funkcije**
- Zakon o trgovini

Roba je svaki proizvod namijenjen tržištu, predmet je prometa trgovačkih tvrtki, a služi za podmirenje osobnih potreba, potreba proizvodne djelatnosti i javne potrošnje.

Vrste trgovine

Trgovina na veliko nabavlja robu od proizvođača i drugih veletrgovaca i prodaje je proizvođačima, trgovina na veliko, trgovini na malo i velikim potrošačima.

Trgovina na malo kupuje robu: neposredno od proizvođača, od trgovine na veliko ili iz centralnog skladišta vlastitog gosp. subjekta i prodaje ju krajnjim potrošačima.

Unutarnja trgovina se sastoji od prometa robe i usluga unutar granica jedne države. Roba se nabavlja od domaćih dobavljača i prodaje se domaćim kupcima.

Vanjska trgovina obuhvaća samo promet dobara između kupaca i prodavatelja koji imaju sjedišta u različitim zemljama.

Kalkulacije u trgovini

Kalkulacija je postupak izračuna troškova kupnje i tržišne cijene robe.

Kriterij podjele	Vrste kalkulacije
cijena koja se izračunava	• kalkulacija nabavne cijene (troškova kupnje) • kalkulacija prodajne cijene (tržišne cijene)
broj artikala za koje se izračunava cijena	• jednostavna kalkulacija (sastavlja se pri nabavi samo jedne vrste robe) • složena kalkulacija (sastavlja se kada se u jednoj isporuci nabavlja više vrsta robe)
postupak (metoda) rasporeda ovisnih troškova	• neposredni postupak (izravna metoda) • postotni postupak • težinski ili ponderalni postupak • postupak paritetnog čimbenika (faktora) • kombinirani postupak.

Kalkulacije troškova kupnje (nabavne cijene)

Jednostavna kalkulacija nabavne cijene-jedna vrste robe (artikala)

Pamučna tkanina Dunja

Jednostavna kalkulacija troškova kupnje:
Ovisni troškovi: ukrcaj i iskrcaj 880,00 + prijevoz 1.400,00 + osiguranje 414,00 =
= 2.694,00 kn

Red. br.	Elementi	1 m	2245 m
1.	Kupovna vrijednost	87,60	196.662,00
2.	Ovisni troškovi:	1,20	2.694,00
3.	Troškovi kupnje	88,80	199.356,00

Složena kalkulacija nabavne cijene -više vrste robe (artikala)

Tkanine:Diolen, Svileni brokat, Damast

Složena kalkulacija – postotna metoda

Red. br.	Elementi	Vrste robe						Ukupno
		diolen		svileni brokat		damast		
		1 m	1000 m	1 m	1400 m	1 m	600 m	
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (4 + 6 + 8)
1.	kupovna vrijednost	16,00	16.000,00	20,80	29.120,00	18,00	10.800,00	55.920,00
2.	12 % ovisni troškovi	1,92	1.920,00	2,49	3.494,40	2,16	1.296,00	6.710,40
	troškovi kupnje = NC	17,92	17.920,00	23,29	32.614,40	20,16	12.096,00	62.630,40

Metode izračuna OTN-a

1. Težinska ili ponderalna metoda

- Koristi se kada pošiljka sadrži ujednačene cijene, a nabavlja se u različitim količinama (npr. trgovini prehrambene robe)
- Ovisni troškovi nabave raspoređuju se na vrste robe na temelju koeficijenta zajedničkih troškova (težinskog faktora)

$$\text{težinski faktor} = \frac{\text{ukupni iznos ovisnih troškova}}{\text{ukupna količina nabavljene robe}} = \text{ovisni troškovi po jedinici težine robe}$$

Ovisni troškovi nabave **OTN** : troškovi prijevoza, troškovi utovara ili istovara, troškovi špedicije kod uvoza robe i ostali slični troškovi.

1.vježba

- Kombijem dobavljača dopremljeno je 200 kg jabuka i 150 kg krušaka. Račun dobavljača za robu je 2.125,00 kn s PDV-om. Neto fakturna vrijednost jabuka iznosi 4,00 kn/kg, a krušaka 6 kn/kg. Račun prijevoznika za dopremu robe iznosi 375,00 kn s PDV-om.
- **Izračunaj NC za 1 kg jabuka i 200 kg jabuka, te za 1 kg krušaka i 150 kg krušaka.**

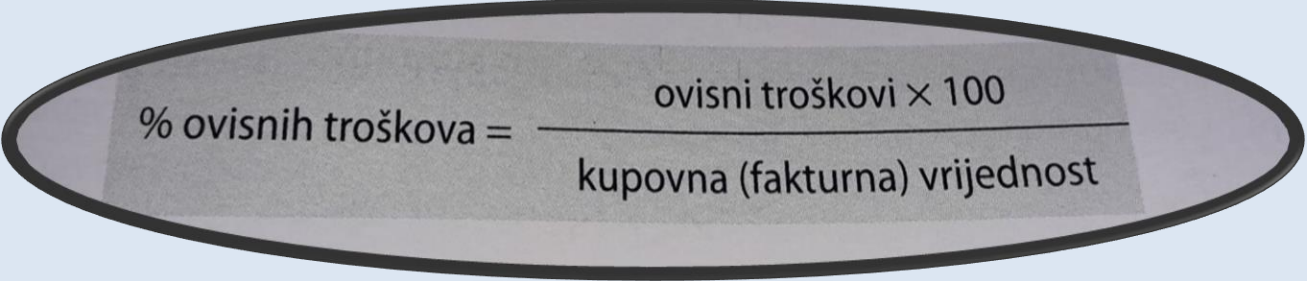
RJEŠENJE 1.VJEŽBE

			JABUKE		KRUŠKE			
R.B.	ELEMENTI						UKUPNO	
	KALKULACIJE		1 kg	200 kg	1kg	150kg		
1	KV		4,00	800,00	6,00	900,00	1.700,00	
2	OTN		0,85714	171,43	0,85714	128,57	300,000	
3	NC		485,714	971,43	685,714	1.028,57	2.000,00	
TEŽINSKI FAKTOR=300/350=0,85714								

Metode izračuna OTN-a

2. Postotna metoda ili metoda udjela

- Koristi se kada pošiljka sadrži robu neujednačene cijene po jedinici količine (npr. u trgovini aparatima za kućanstvo)
- Ovisni troškovi nabave raspoređuju se na vrste robe na temelju stope zajedničkih troškova (postotnog udjela zajedničkih troškova u kupovnoj vrijednosti robe)

$$\% \text{ ovisnih troškova} = \frac{\text{ovisni troškovi} \times 100}{\text{kupovna (fakturna) vrijednost}}$$

2.vježba

- Nabavili smo 10 perilica rublja i 12 hladnjaka. Račun za robu iznosi 81.250,00 kn s PDVom. Neto fakturna vrijednost perilice je 3.500,00 kn, a hladnjaka 2.500,00 kn.
Račun prijevoznika iznosi:
1.312,50 kn s PDV-om.
- **Izračunaj NC za 1 kom perilice rublja i za 10 perilica, te za 1 kom hladnjaka i za 12 hladnjaka.**

RJEŠENJE 2.VJEŽBE

			PERILICE		HLADNJACI			
R.B.	ELEMENTI						UKUPNO	
	KALKULACIJE		1 kom	10 kom	1 kom	12kom		
1		KV	3.500,00	35.000,00	2.500,00	30.000,00	65.000,00	
2		OTN	56,539	565,40	40,385	484,60	1.050,00	
3		NC	3.556,539	35.565,40	2.540,385	30.484,60	66.050,00	

% OTN=1050,00*100/65000=1,615%

Metode izračuna OTN-a

3.Paritetna metoda

- Koristi se kao i postotna metoda kada pošiljka sadrži robu neujednačene cijene po jedinici količine (npr. u trgovini automobilima i kamionima)
- Riječ je o velikim kupovnim vrijednostima pri kojima bi stope zajedničkih troškova (ZT) bile izrazito visoke i nepogodne za računanje
- Pomoću paritetnog faktora (tj. na temelju omjera: NV/KV) množe se pojedine kupovne vrijednosti te se izravno izračunavaju pojedinačne nabavne vrijednosti svih vrsta robe u pošiljci, a zatim se zajednički troškovi nabave utvrđuju kao razlike nabavne i kupovne vrijednosti po vrstama robe
$$\text{Paritetni faktor} = \frac{\text{Nabavna vrijednost robe}}{\text{Kupovna vrijednost robe}}$$

4.Kombinirana metoda kalkulacije

- Koristi se radi točnijeg rasporeda zajedničkih troškova na različite vrste robe, kada jedna metoda ne daje pravilan raspored svih vrsta zajedničkih ovisnih troškova kupnje. Obično se kombiniraju težinska i postotna ili težinska i paritetna metoda
- Jedan dio zajedničkih troškova raspoređuje se na proizvode pomoću težinskog faktora (koeficijenta zajedničkih troškova), a drugi dio pomoću stope zajedničkih troškova ili paritetnog faktora

LITERATURA:

- <http://www.efos.unios.hr/racunovodstvo-trgovinskih-poduzeca/wp-content/uploads/sites/265/2019/03/RTP-3-2019.pdf>
- RAČUNOVODSTVO PROIZVODNJE I TRGOVINE, udžbenik za 3.razred srednje strukovne škole za zanimanje ekonomist/ekonomistica, Maja Safret, Branka Marić, Ljerka Dragović Kovač, Dubravka Hržica, Školska Knjiga, 2020.

Hvala na pažnji!